

Jak správně citovat

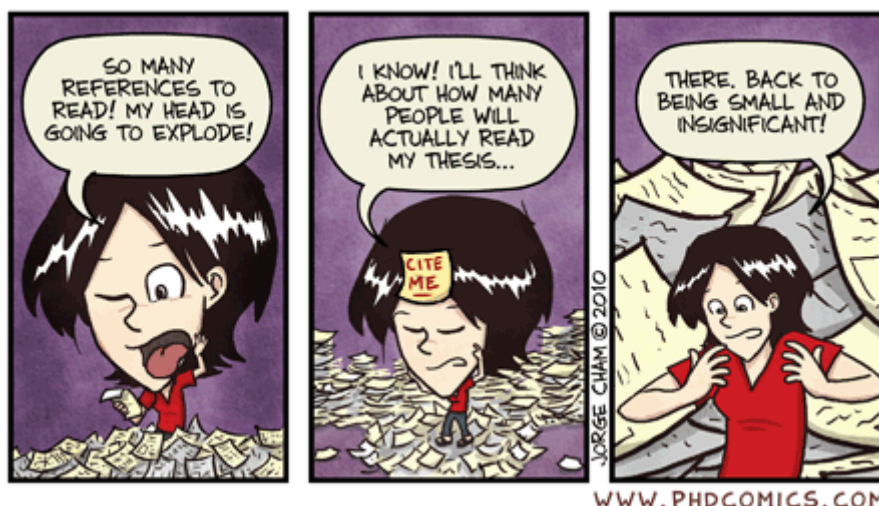
a odkazovat na citace v textu

Při psaní odborného textu jakéhokoliv typu se vyžaduje uvedení odkazů na zdroje, z nichž jste při psaní textu čerpali. Uvádění bibliografických citací je povinné a je zakotveno jak v zásadách informační etiky, tak v autorském zákoně. V kurzu „Jak správně citovat“ se dozvíte více o citační etice a metodách citování. Zároveň nabízíme i přehledný výklad z mezinárodně platné normy ISO 690 a příklady správného citování. Představíme také některé nástroje na generování a správu citací.

Tento materiál je poměrně rozsáhlý a obsahuje všechny zásady správného citování. Pokud jste však v umění citovat již zbláhli, postačí vám stručný citační tahák, který obsahuje základní modely pro citování a příklady, kterými se můžete řídit. Tahák jednoduše vytisknete a složíte do formátu, který se vám vejde do každé tašky!

Obsah:

1. Proč citovat?
2. Obecné zásady citování
3. Metody citování literatury
4. Odkazy na citace v textu
5. Úprava abecedního seznamu bibliografických citací
6. Sekundární citování
7. Struktura bibliografické citace
8. Pravidla a prvky bibliografické citace
9. Modely a příklady citací – tištěné dokumenty
10. Modely a příklady citací – elektronické dokumenty
11. Další příklady citací
12. Použité zdroje

1. Proč citovat?

Smyslem citování je poskytnout dostatek údajů k tomu, aby byl kdokoliv schopen nalézt dokument, z něhož jste čerpali. Citováním dokazujete vlastní znalost zpracovávaného tématu a jednáte v souladu s [Autorským zákonem](#) (č. 121/2000 Sb.)

Karel Jánoš uvádí 3 důvody, proč citovat:

1. **Ověření uvedených tezí** – Pro odborné práce je důležitá návaznost na předchozí poznání, nelze psát práci bez základních pramenů a prostudování již provedených výzkumů. Citováním umožňujete nalézt teze, na nichž jste v práci stavěli, dáváte najevo návaznost na předchozí poznání a zabraňujete tak práci na již objeveném.
2. **Získání širšího kontextu ohledně dané tematiky** – Při vědecké komunikaci je nezbytné uvést čtenáře do souvislostí, ve kterých svou práci provádíte. V dnešní době úzké specializace odborníků je důležité poukázat na význam a účel práce tak, aby mu mohli porozumět nejen specialisté v daném oboru.
3. **Informační etika** – Ochrana intelektuálního vlastnictví a autorských práv.

Autorský zákon umožňuje použít výňatky z cizích děl v následujících případech:

- v odůvodněné míře citace výňatků ze zveřejněných děl jiných autorů ve svém díle
- zařazení celých drobných zveřejněných děl do svého samostatného díla určeného k vyučovací účelům pro objasnění jeho obsahu
- užití zveřejněného díla v přednášce výlučně k účelům vědeckým nebo vyučovací

Vždy je však nutné citovat!

Zejména při psaní závěrečné práce dáváte najevo svou schopnost práce s literaturou, což zahrnuje také správné citování. Práci bez jediné citace odevzdat nelze. 😊

“*„Průměrná disertační práce není nic jiného, než přemísťování kostí z jednoho hrobu do druhého.“ (J. Frank Dobie)*

Význam pojmu „citační etika“ dobře vysvětlil Petr Boldiš:

“*Citační etika vyžaduje, aby autor zveřejnil veškeré informační prameny, které použil pro svoji práci tak, aby je bylo možné identifikovat. Je žádoucí, aby autor zřetelně označil převzaté části od částí, které jsou jeho vlastní. Pro citace částí děl se proto doporučuje je typograficky odlišit od dalšího textu. Na konec nebo na začátek této části uvádíme identifikační údaje, které v práci odkazují na úplnou citaci.*”

Nejčastější prohřešky proti citační etice:

- **Citování díla, které jste nepoužili.** Při psaní odborných prací se vyvarujte zbytečnému citování. Je poměrně oblíbené citovat v práci různé kapacity oboru, ačkoli nemají sebemenší souvislost s tématem práce. Zároveň se objevují i případy, kdy se studenti snaží uměle navýšit počet citovaných zdrojů.
- **Necitování díla, které jste použili.** Užití jakékoliv cizí myšlenky bez uvedení jejího autora je plagiátorství.
- **Citování vlastních děl, která nemají souvislost s novým dílem (tzv. autocitace).** Pokud jste již napsali nějaké dílo, můžete sebe sama propagovat tím, že svá předchozí díla uvedete v seznamu citací. Je nevhodné uvádět v citacích svá vlastní díla, aniž by souvisela s tématem práce.
- **Nepřesné citování, znemožňující identifikaci díla.** Jakýkoliv dokument jste povinni ocitovat tak, aby se dal nalézt. Pokud citace přejímáte, zvyšujete riziko nepřesného zápisu. Proto pečlivě ověřujte správnost citací, které uvádíte.

Kolik citované literatury použít?

Množství použitých zdrojů závisí na rozsáhlosti práce a obsáhlosti tématu. Platí, že čím více použijete literatury, tím bohatší je pak teoretická část práce. Na druhou stranu přemíra citování snižuje původnost díla, proto je nutné nalézt rozumný kompromis. Robert Zbíral z Katedry politologie na Univerzitě Palackého v Olomouci píše:

„Obecně lze říci, že množství citací není omezeno, ačkoliv v empiricky založeném textu by jich mělo být víc než v teoreticky směřované práci (ani to ale není pravidlo). Co je však nezbytné kontrolovat je poměr přímých citací. Vědecká práce vysoké úrovně (článek v odborném časopise, kniha, ale např. i diplomová práce) by neměla překročit limit 10% přímých citací na celkovém objemu textu.“

2. Obecné zásady citování

Co je pro citování důležité

1. Bibliografická citace by měla **jednoznačně identifikovat citovaný dokument**.
2. **Údaje pro bibliografickou citaci přebíráme z citovaného zdroje** (= z dokumentu, se kterým jsme pracovali). Citujeme konkrétní vydání nebo verzi.
3. Předně přebíráme údaje **z titulního listu** (úvodní obrazovky, webové stránky, etikety na disku apod.), dalším zdrojem informací je pak v následujícím pořadí rub titulní strany, hlavička stránky, obálka, obal, doprovodná dokumentace (např. leták, manuál). Pokud se některý údaj objevuje v dokumentu v různých formách, použije se forma objevující se na význačném místě.
4. **Pořadí údajů je přesně stanoveno normou.**
5. **Bibliografická citace by měla být co nejpřesnější.** Nelze vynechávat povinné údaje, pokud jsou v dokumentu dostupné. Doporučujeme také uvádět nepovinné údaje, jsou-li pro identifikaci citovaného dokumentu důležité.
6. **Pokud některý údaj chybí, vynechává se a pokračuje se následujícím.** V některých případech lze údaj dohledat v jiných zdrojích nebo nahradit zástupnou formulací.
7. V případě, že některý z údajů přebíráme **z jiného zdroje, uvádíme jej v hranaté závorce**. Jestliže přebíráme nebo odhadujeme více údajů za sebou, sloučíme je do jedné závorky. Do hranaté závorky se umísťují také opravy.

Neznáme místo vydání (ale jsme schopni ho zjistit):

Zapíšeme [Praha]: Computer Press, 2008.

V dokumentu uveden rok 1959 (zjevně chybný).

Zapíšeme 1959 [1995]

8. **Údaje se zapisují v jazyce, ve kterém jsou uvedeny v citovaném dokumentu.** V jazyce tvorby bibliografické citace se uvádí pouze fyzický popis knihy (rozsah stran), poznámky a doplňky v kulatých závorkách a údaje z jiných zdrojů v hranatých závorkách.
9. Jakýkoliv prvek, který není v latinském písmu, se **transliteruje nebo transkribuje**.
10. Podoba bibliografických citací musí být **jednotná v celém dokumentu** (styl, formát, interpunkce).

3. Metody citování literatury

a označení citací

1. **Přímá citace** – Jedná se o doslovné převzetí části textu. I v případě, že původní text jen lehce upravíte, např. spojením vět či výměnou jednoho slova, jedná se stále o přímou citaci. Přímá citace se uvádí v uvozovkách nebo kurzivou.
2. **Parafráze** – Jedná se o volně přeformulované myšlenky jiného autora. Dejte však pozor na to, abyste neuváděli převzaté myšlenky do zcela jiného kontextu. Parafráze je většinou oddělena odstavcem.
3. **Obecně známá informace** – Obecně známé informace se citují pouze v případě, že doslovně přebíráte text z jiného zdroje. Příkladem obecně známé informace je např. „Evropská unie se 1. května 2004 rozrostla o 10 států na stávajících 25 členů.“

Píšete diplomovou práci v češtině a chcete doslova ocitovat text z anglicky psané publikace. Jakým způsobem se citace uvede v textu?

Do textu práce citaci sami přeložíte do češtiny (týká se pouze přímých citací nikoliv parafrází) a v poznámce pod čarou uvedete citaci v anglickém originále (u způsobu odkazování formou poznámek pod čarou se objeví hned pod konkrétní citaci). Vzhledem k tomu, že text sami překládáte, musíte originál uvést proto, aby čtenář mohl posoudit, zda nedošlo k chybnému překladu nebo špatnému porozumění textu.

4. Odkazy na citace v textu

Existuje několik metod, jak zapisovat odkazy na citace v textu. Všechny metody mají svá pro a proti. Doporučujeme metodu odkazování v závěrečných pracích volit na základě požadavků fakulty či ústavu, popř. po dohodě s vedoucím práce.

- **Harvardský systém** - hojně používaná zejména v USA, známá také jako „metoda prvku a data“
- **Metoda číselných odkazů** – metoda používaná především v přírodních a technických vědách
- **Metoda poznámek** - často se kombinuje se seznamem zdrojů na konci dokumentu

Pro studenty, kteří nejsou příliš zbláhli v práci v textovém editorem, je nejvhodnější metodou Harvardský systém, který nevyžaduje nastavování křížových odkazů či poznámek pod čarou. Navíc je hojně používán zejména v humanitních vědách.

Metoda číselných odkazů má tu výhodu, že je možné se v elektronické verzi práce rychle prokliknout na zdroj a není nutné scrollovat na konec textu. Tato metoda si žádá využití křížových odkazů a jejich pečlivou kontrolu. Je tedy z hlediska formátování náročnější.

Metoda poznámek nabízí čtenáři práce bibliografickou citaci přímo na konkrétní stránce pod čarou, což je velmi pohodlné. Nastavení poznámek pod čarou je navíc velice jednoduché. Na druhou stranu se doporučuje uvedení abecedního seznamu bibliografických citací na konci dokumentu, takže uvádíte citace v dokumentu dvakrát, což je samozřejmě práce navíc.

1. Harvardský systém

Odkaz v textu

Jméno tvůrce a rok vydání citovaného zdroje jsou uvedeny v textu ve formě **jméno-datum v kulatých závorkách**. Pokud se jméno tvůrce vyskytuje přirozeně v textu, následuje pouze rok v kulatých závorkách. Lokace citace ve zdroji (rozsah stran, ze kterých bylo citováno) se uvádí do kulatých závorek za rok. Pokud mají dva nebo více zdrojů stejného tvůrce i rok vydání, odlišují se malými písmeny abecedy přiřazenými k roku vydání. V takovém případě se písmena uvádí i v závěrečném soupisu bibliografických citací. V případě většího množství autorů se píše do závorky všichni autoři uvedení v bibliografické citaci. Pokud je nutné uvést dva či více zdrojů, uvádějí se v jedné kulaté závorce a oddělují se středníkem. V případě chybějícího autora se použije název nebo část názvu (do závorky se píše kurzivou).

Na intrapersonální úrovni se komunikační výzkum soustřeďuje na zpracování informace (McQuail, 2002, s. 29). Například Šuleř (2009a, s. 9-12) tvrdí, že komunikaci lze charakterizovat jako proces sdílení

určitých informací. Řečené však ještě neznamená slyšené (Šuleř, 2009b, s. 75).

V mnoha situacích se pravomoc deleguje na odborníka: investoři dávají peníze manažerům v naději, že budou efektivně využity, voliči volí politiky, aby za ně vládli, a soudcům se důvěřuje, že správně interpretují právo a budou se držet zákona. (Fox a Weelden, 2012, s. 142-150)

Bibliografické citace

Bibliografické citace jsou uspořádány v seznamu v abecedním pořadí podle příjmení autorů (dále podle roku, pak podle názvu). Rok vydání se u této metody neuvádí až za nakladatele, ale přímo za tvůrce po čárce. Jako datum vydání se uvádí pouze přesnější datum, je-li známé. Seznam je možné i číslovat.

McQUAIL, Denis, 2002. *Úvod do teorie masové komunikace*. Vyd. 2. Praha: Portál. ISBN 80-7178-714-0.

ŠULEŘ, Ondřich, 2009a. *Interní komunikace ve firmě*. Brno: Computer Press. ISBN 80-251-1250-0.

ŠULEŘ, Oldřich, 2009b. *100 klíčových manažerských technik: komunikování, vedení lidí, rozhodování a organizování*. Brno: Computer Press. ISBN 978-80-251-2173-3.

FOX, Justin a Richard VAN WEELDEN, 2012. Costly transparency. *Journal of Public Economics* [online]. February 2012, vol. 96, iss. 1-2, s. 142-150 [cit. 2012-02-29]. ISSN 0047-2727. Dostupné z: <http://dx.doi.org/10.1016/j.jpubeco.2011.08.007>

Typ	Odkaz na bibliografickou citaci	Bibliografická citace
1 autor	... tato teorie je stará několik desetiletí. (Weinberg, 1998, s. 25) Tuto teorii podporuje také Weinberg (1998, s. 25)...	WEINBERG, Steven, 1998. <i>První tři minuty: moderní pohled na počátek vesmíru</i> . 2. aktualizované vydání. Přeložil Michal HORÁK. Praha: Mladá fronta. Kolumbus, sv. 138. ISBN 80-204-0700-6.
2 autoři	... URI bylo poprvé představeno Timem Bernersem Lee v roce 1994. (Hilse a Kothe, 2006, s. 4)	HILSE, Hans-Werner a Jochen KOTHE, 2006. <i>Implementing persistent identifiers: overview of concepts, guidelines and recommendations</i> . London: Consortium of European Research Libraries. ISBN 90-6984-508-3.
3 autoři	... jak bylo dříve představeno. (Reid, Parsons a Green, 1989, s. 115)	REID, Denis H., Marsha B. PARSONS a Carolyn W. GREEN, 1989. <i>Staff management in human services: behavioral research and application</i> . Springfield: Charles C Thomas. ISBN 978-0398055479.
mnoho autorů	... tímto je způsobena bolest za krkem. (Jull et al., 2008, s. 205)	JULL, Gwendolen et al., 2008. <i>Whiplash, Headache, and Neck Pain: Research-Based Directions for Physical Therapies</i> . Edinburgh: Churchill Livingstone. ISBN 978-0443100475.
bez autora	... úpravy porostu jsou v takovém případě nutné. (<i>Lesnický naučný slovník</i> , 1994, s. 755)	<i>Lesnický naučný slovník</i> , 1994. Praha: Agrospoj. ISBN 80-7084-111-7.

více děl jednoho autora ve stejném roce	... když se na to podíváme z geografického hlediska. (Dawkings, 1996a, s. 25-35; 1996b, s. 82-90)	DAWKINGS, Richard, 1996a. <i>Climbing Mount Improbable</i> . New York: W. W. Norton. ISBN 978-0393316827. DAWKINGS, Richard, 1996b. <i>River Out Of Eden: A Darwinian View Of Life</i> . New York: Basic Books. ISBN 978-0465069903.
více děl jednoho autora	... geologie národního parku v Queenslandu. (Willmott, 2004, s. 51-85; 2006, s. 12-18)	WILLMOTT, W. F., 2004. <i>Rocks and landscapes of the national parks of southern Queensland</i> . Brisbane: Geological Society of Australia, Queensland Division. ISBN 1876125462. WILLMOTT, W. F., 2006. <i>Rocks and landscapes of the national parks of central Queensland</i> . Brisbane: Geological Society of Australia, Queensland Division. ISBN 0975789449.
dvě díla různých autorů	... informace o struktuře kamene. (Dawkings, 1996, s. 52; Willmott, 2006, s. 115)	DAWKINGS, Richard, 1996. <i>Climbing Mount Improbable</i> . New York: W. W. Norton. ISBN 978-0393316827. WILLMOTT, W. F., 2006. <i>Rocks and landscapes of the national parks of central Queensland</i> . Brisbane: Geological Society of Australia, Queensland Division. ISBN 0975789449.

editor jako autor	... jak se píše v úvodu sborníku. (Trojánek, Novotný a Hrubý, 2004, s. 5)	TROJÁNEK, A., J. NOVOTNÝ a D. HRUBÝ, ed., 2004. <i>Matematika, fyzika a vzdělávání</i> . Velké Meziříčí: JČMF. ISBN 80-214-2601-2.
korporace jako autor	„... je poskytován v základní verzi zcela zdarma.“ (Westcom, ©2008-2011)	WESTCOM, ©2008-2011. O nás. <i>Webnode.cz</i> [online]. [cit. 2011-04-26]. Dostupné z: http://www.webnode.cz/o-nas/
příspěvek	... politicky zaměřené stránky jsou blokovány. (Kan, 2011)	KAN, Michael, 2011. China blocks LinkedIn, ramps up Internet censorship. In: <i>Macworld</i> [online]. Feb 25, 2011, 2 pm [cit. 2011-05-11]. Dostupné z: http://www.macworld.com/article/158155/2011/02/linkedin_china.html

Umístění odkazu na bibliografickou citaci v textu

Níže nabízíme několik příkladů, kam je možné umístit odkaz na bibliografickou citaci v textu. **Modře** je zvýrazněno to, co je považováno za citaci při různém umístění odkazu. Citováno je z **článku v el. časopise**.

Přímá citace (označená uvozovkami):

Nacházíme se v postmoderním věku, společnost se stává tzv. *informační*. To přináší také nové nároky na schopnosti člověka a vzdělávání. „**Proto je potřeba, aby člověk dneška, má-li mít šanci uplatnit se jak na trhu práce, tak ve společnosti, oplýval takovými vlastnostmi, které upotřebí bez ohledu na obor, ve kterém zrovna pracuje nebo žije, ve které právě žije. Musí být připraven pružně a aktivně reagovat na proměny společnosti a poptávku trhu.**“ (Srbecká, 2010)

Parafráze (autor zmíněn v textu):

Srbecká (2010) **klade důraz na to, že v současnosti je třeba, aby vzdělávání pružněji reagovalo na probíhající změny ve společnosti a požadavky doby. Kromě memorování je důležité získávat potřebné kompetence také prožitkem.** S tímto tvrzením plně souhlasím.

Parafráze (oddělená odstavcem):

PŘEDCHOZÍ TEXT

Nacházíme se v postmoderním věku, společnost se stává tzv. *informační*. To přináší také nové nároky na schopnosti člověka a vzdělávání. **Je třeba, aby vzdělávání pružněji reagovalo na probíhající změny ve společnosti a požadavky doby. Kromě memorování je důležité získávat potřebné kompetence také prožitkem.** (Srbecká, 2010)

NÁSLEDUJÍCÍ TEXT

Parafráze (týká se pouze jedné věty, ve které je odkaz uveden):

Nacházíme se v postmoderním věku, společnost se stává tzv. *informační*. To přináší také nové nároky na schopnosti člověka a vzdělávání. **Je třeba, aby vzdělávání pružněji reagovalo na probíhající změny ve společnosti a požadavky doby** (Srbecká, 2010).

2. Metoda číselných odkazů

Odkaz v textu

Číslem v kulatých závorkách, hranatých závorkách nebo horním indexu odkazujeme v textu na citované zdroje v pořadí, v jakém jsou citovány poprvé. V textovém editoru se propojují křížovými odkazy. Následné odkazy stejného citovaného zdroje obdrží stejné číslo jako první. Lokace citace v dokumentu se píše po číslicích.

Na intrapersonální úrovni se komunikační výzkum soustřeďuje na zpracování informace [15, s. 42]. Například Holá [25, s. 125-138] tvrdí, že

komunikaci lze charakterizovat jako proces sdílení určitých informací. Řečené však ještě neznamená slyšené [8, s. 75].

V mnoha situacích se pravomoc deleguje na odborníka: investoři dávají peníze manažerům v naději, že budou efektivně využity, voliči volí politiky, aby za ně vládli, a soudcům se důvěřuje, že správně interpretují právo a budou se držet zákona. [26, s. 142-150]

Bibliografické citace

Bibliografické citace jsou uspořádány dle výskytu v dokumentu v číslovaném seznamu.

[8] ŠULEŘ, Oldřich. *100 klíčových manažerských technik: komunikování, vedení lidí, rozhodování a organizování*. Brno: Computer Press, 2009. ISBN 978-80-251-2173-3.

...

[15] McQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-714-0.

...

[25] HOLÁ, Jana. *Interní komunikace ve firmě*. Brno: Computer Press, 2006. ISBN 80-251-1250-0.

...

[26] FOX, Justin a Richard VAN WEELDEN. Costly transparency. *Journal of Public Economics* [online]. February 2012, vol. 96, iss. 1-2, s. 142-150 [cit. 2012-02-29]. ISSN 0047-2727. Dostupné z: <http://dx.doi.org/10.1016/j.jpubeco.2011.08.007>

3. Metoda poznámek

Odkaz v textu

Číslem v kulatých závorkách, hranatých závorkách nebo horním indexu odkazujeme v textu na citované zdroje uvedené v poznámce pod čarou v pořadí, v jakém se objeví v textu. Každá bibliografická citace stejného informačního zdroje obdrží zvláštní číslo. Číslo se uvádí vždy jen jedno (nelze podobně jako u Harvardského systému či číselné formy uvádět dva odkazy za sebou), ale v jedné poznámce může být uvedeno více bibliografických citací.

Na intrapersonální úrovni se komunikační výzkum soustřeďuje na zpracování informace.¹⁸ Například Holá¹⁹ tvrdí, že komunikaci lze charakterizovat jako proces sdílení určitých informací. Řečené však ještě neznamená slyšené²⁰.

V mnoha situacích se pravomoc deleguje na odborníka: investoři dávají peníze manažerům v naději, že budou efektivně využity, voliči volí politiky, aby za ně vládli, a soudcům se důvěřuje, že správně interpretují právo a budou se držet zákona.²¹

Bibliografické citace

Poznámky jsou uvedeny v číselném pořadí. Číslo se průběžně v celém dokumentu. Poznámka, která odkazuje na informační zdroj uvedený v předchozí poznámce, by měla buď opakovat úplný bibliografický odkaz, nebo uvést číslo dřívější poznámky s případnými čísly stránek. V případě rozsáhlejší práce (diplomová práce apod.) je možné uvést ještě abecední seznam všech citovaných zdrojů na konci dokumentu.

---

² McQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2002 ISBN 80-7178-714-0.

...
⁵ HOLÁ, Jana. *Interní komunikace ve firmě*. Brno: Computer Press, 2006. ISBN 80-251-1250-0.

...
¹⁷ ŠULEŘ, Oldřich. *100 klíčových manažerských technik: komunikování, vedení lidí, rozhodování a organizování*. Brno: Computer Press, 2009. ISBN 978-80-251-2173-3.

¹⁸ McQUAIL, Denis, ref. 2, s. 75

¹⁹ HOLÁ, Jana, ref. 5, s. 167

²⁰ tamtéž

²¹ FOX, Justin a Richard VAN WEELDEN. Costly transparency. *Journal of Public Economics* [online]. February 2012, vol. 96, iss. 1-2, s. 142-150 [cit. 2012-02-29]. ISSN 0047-2727. Dostupné z: <http://dx.doi.org/10.1016/j.jpubeco.2011.08.007>

5. Úprava abecedního seznamu bibliografických citací

Abecední seznam bibliografických citací by měl být uspořádán podle níže uvedených zásad. V určitých případech lze použít alternativní pořadí. Např. v seznamu bibliografických citací uspořádaných předmětově je v jednotlivých bibliografických citacích vždy řazen název na prvním místě a tvůrce až druhý, v seznamech map je na prvním místě název oblasti, v seznamech filmů název apod.

1. Pokud autor cituje své jiné práce (tzv. autocitace), v seznamu bibliografických citací tyto práce umístí před ostatní prameny, které jsou dále řazeny abecedně.
2. Bibliografická citace dokumentu jednoho tvůrce předchází bibliografickým citacím děl více tvůrců, které začínají stejným jménem.

BĚLOHLÁVEK, František. *15 typů lidí: jak s nimi jednat, jak je vést a motivovat.* ...
BĚLOHLÁVEK, František, Pavol KOŠŤAN a Oldřich ŠULEŘ.
Management. ...

3. Více bibliografických citací děl jednoho tvůrce se řadí od nejstaršího dokumentu.

BĚLOHLÁVEK, František. *Jak řídit a vést lidi: testy, případové studie, styly řízení, motivace a hodnocení.* 4. vyd. Brno: CP Books, 2005. ISBN 978-80-247-3001-1.
BĚLOHLÁVEK, František. *15 typů lidí: jak s nimi jednat, jak je vést a motivovat.* Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3001-1.

4. Bibliografické citace děl více tvůrců, které začínají stejným jménem, se řadí chronologicky.

NOVÁK, Jan.
NOVÁK, Jan et al.
NOVÁK, Jan a Zdeněk NOVOTNÝ. ... 2008
NOVÁK, Jan a Jaroslav ADAMEC. ... 2010

6. Sekundární citování

Sekundární citování znamená, že přebíráte citaci z jiného zdroje. Příliš se to nedoporučuje, norma s ním nepočítá, na druhou stranu autorský zákon sekundární citování nezakazuje a v praxi se běžně objevuje. Pamatujte však, že sekundárních citací by ve vaší práci mělo být minimum.

Jak sekundárně citovat a tvořit bibliografickou citaci

Harvardský styl

„Jednotlivé habitusy jsou generativní principy odlišných a odlišujících praktických činností – to, co jí dělník, a hlavně způsob, jakým to jí, sporty, jež pěstuje a jakým způsobem je pěstuje, jeho politické názory a způsob, jakým je vyjadřuje, se systematicky liší od způsobů stravování a odpovídajících aktivit továrníka, ale jsou to také klasifikační schémata, principy klasifikace, principy vidění a rozlišování, různého vkusu.“ (Bourdieu, 1998 cit. podle Trávníček, 2008, s. 28)

BOURDIEU, Pierre, 1998 cit. podle TRÁVNÍČEK, Jiří, 2008. *Čteme?: Obyvatelé České republiky a jejich vztah ke knize (2007)*. Brno: Host. ISBN 978-80-7294-270-1. (přebíráme citaci z knihy pana Trávníčka)

Metoda číselných odkazů

„... principy vidění a rozlišování, různého vkusu.“ [1, s. 28]

[1] BOURDIEU, Pierre, 1998 cit. podle TRÁVNÍČEK, Jiří. *Čteme?: Obyvatelé České republiky a jejich vztah ke knize (2007)*. Brno: Host, 2008. ISBN 978-80-7294-270-1.

Metoda poznámek

„... principy klasifikace, principy vidění a rozlišování, různého vkusu.“¹

¹ BOURDIEU, Pierre, 1998 cit. podle TRÁVNÍČEK, Jiří. *Čteme?: Obyvatelé České republiky a jejich vztah ke knize (2007)*. Brno: Host, 2008, s. 28. ISBN 978-80-7294-270-1.

7. Struktura bibliografické citace

V citaci se setkáte s povinnými a nepovinnými údaji. **Povinný údaj musí být VŽDY uveden, pokud je zjistitelný.** Pokud není v dokumentu uveden, v citaci se zastupuje předepsanými formulacemi, odhaduje se, nebo vynechává. Mezi nepovinné údaje patří např. podnázev, vedlejší název, další tvůrce a poznámky.

Některé změny ve struktuře bibliografické citace oproti předešlé verzi normy

- Podnázev je nově nepovinný. Uvádí se pouze v případě, že je to nutné pro jasnou identifikaci citovaného dokumentu. My ovšem jeho uvedení doporučujeme.
- Údaj o vydání předchází údaji o dalších tvůrcích.
- Uvádění vydání je povinné pouze v případě, že se nejedná o první vydání.
- U článků v periodiku norma nově uvádí nakladatelské údaje jako povinné. Nejsou však nutné pro identifikaci dokumentu a doporučujeme je vynechat.
- Neuvádí se počet stran publikace, ale je povinné uvádět lokaci citace v textu (ze kterých stran jste citovali).
- Standardní identifikátor je povinný ve všech modelech citací a předchází poli o dostupnosti.

Systém mezinárodního standardního číslování knih – ISBN (International Standard Book Numbering) vznikl koncem 60. let ve Velké Británii původně jako národní systém. Postupně se rozšířil do více než 190 zemí. V České republice je zaveden od roku 1989. (Zdroj NKP) Počítejte tedy s tím, že pokud citujete starší publikaci, nebude v ní ISBN uvedeno a tento údaj vynecháváte.

8. Pravidla a prvky bibliografické citace

Tvůrce

Tvůrcem jsou fyzické osoby nebo korporace odpovědné za obsah dokumentu. V případě, že není tvůrce známý, tento údaj se vynechává a je vhodné uvádět vedlejší tvůrce. V některých případech lze jako tvůrce uvést významného editora.

SVOBODA, Václav.
KONFUCIUS.
AYMARD, Maurice, ed.

Jména tvůrců se uvádějí v takové podobě, v jaké jsou uvedena v dokumentu. Křestní jména a další části jména se uvádějí po příjmení, jsou-li na začátku bibliografické citace.

ČAPEK, Karel.
KOMENSKÝ, J. A.
COMENIUS, I. A.
LA FONTAINE, Jean de.
KLEIST, Heinrich von.

Doplňky ke jménům uvádějící hodnost, úřad nebo status se ponechávají jako součást jména pouze v případě odlišení dvou autorů stejného jména.

NOVÁK, Jan, Mgr.
NOVÁK, Jan, MUDr.

Pokud se jméno objevuje ve formě zkratky (většinou korporace či správní orgán), uvádí se plná forma jména v hranaté závorce, pokud je známa. Původní tvar bez doplňku je možné zachovat, pokud je tvůrce pod touto zkratkou známý (např. UNESCO, NATO).

K rozlišení dvou korporací se stejným jménem se přidává sídlo korporace.

MCDONALD [Londýn].
MCDONALD [Praha].

Pokud je tvůrcem složka nebo oddělení určité instituce, mělo by být jméno instituce uvedeno v bibliografické citaci jako první. Složka nebo oddělení se ponechávají samostatné pouze v případě, že mají vlastní specifické funkce a jsou nezávislé na mateřské instituci (např. UNICEF).

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ. Fakulta humanitních studií.
IMPERIAL CHEMICAL INDUSTRIES. Paints Division.

Pokud je nadřízeným orgánem stát, federace států, místní nebo obecní úřad, uvádí se jako první jméno příslušné jurisdikce. Přednost se dává všeobecnému jménu jurisdikce v jazyce tvorby bibliografické citace. Pouze u patentů se země původu zkracuje v souladu s ISO 3166.

FRANCIE pro République française (pokud píšeme text např. v angličtině, použijeme v citaci anglický tvar FRANCE)
ČESKO pro Českou republiku

Pokud mají tvůrci stejnou roli, měli by být všichni uvedeni v bibliografické citaci. Pokud je tvůrců více, nebo nemají stejnou roli, píše se první tvůrce a přidává se zkratka et al. (= aj.). Jméno prvního tvůrce se píše v invertovaném pořadí, ostatní se mohou psát v přirozeném pořadí. Dva poslední se oddělují spojkou „a“.

KLEMEŠ, Jiří et al.
KULHAVÝ, František a Zbyněk KULHAVÝ.
BRIGGS, R. O., P. ANTUNES, G.-J. de VREEDE a A. S. READ, eds.

U zdrojů, kde není jasný tvůrce nebo je více tvůrců a žádný z nich nemá dominantní roli (např. film), se údaj tvůrce vynechává a začíná se názvem dokumentu. Režisér, scénárista apod. jsou pak uvedeni jako vedlejší tvůrci. V případě sborníku, který sestavil významný editor, můžeme jej uvést jako tvůrce.

Pravidla českého pravopisu.
International Conference on Scientific Information.
Black Swan [film]. Directed by Darren AROFONSKY.
Výlet [film]. Režie Alice NELLIS.

Vedlejší tvůrce uvádíme v případě, že je to pro identifikaci citovaného zdroje důležité. Patří sem případní editoři, překladatelé, ilustrátoři apod. Jméno je uvedeno v přímém pořadí a příjmení se zapisuje velkými písmeny. V bibliografické citaci by měla být uvedena role vedlejšího tvůrce (např. Přeložil, Ilustroval apod.)

KUNDERA, M. *Immortality*. Translated from the Czech by Peter KUSSE.
STEEL, Alfred. *Engineered plumbing design II*. Revised by A. C. LAWS.
HERBERT, Zbigniew. *Barbar v zahradě*. Přeložil Josef MLEJNEK.

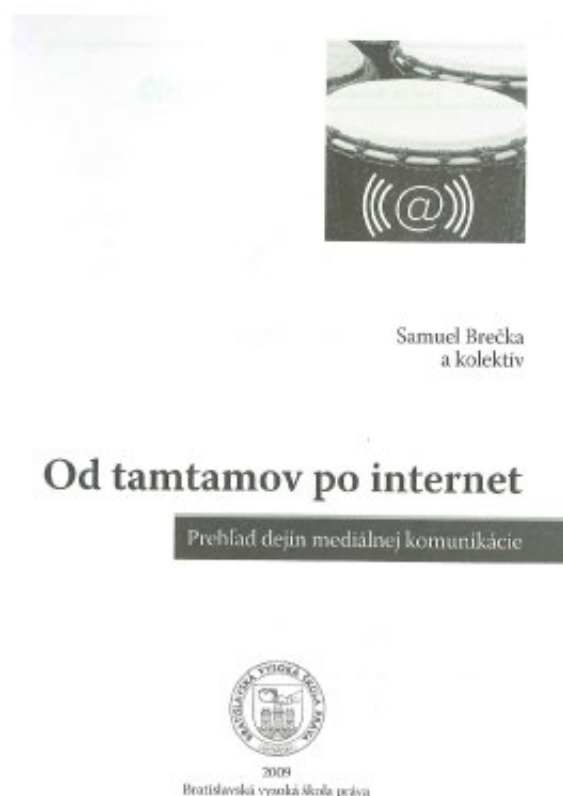
Pokud je dílo vydáváno pod pseudonymem, měl by být v bibliografické citaci uveden pseudonym. Je-li známo skutečné jméno autora, doporučujeme psát jej do hranatých závorek v přímém pořadí a ve 2. pádě.

STENDHAL.
BACHMAN, Richard [pseud. Stephen KINGA].
VRCHLICKÝ, Jaroslav [pseud. Emila Bohuslava FRÍDY]

Název

Název by měl být uveden ve tvaru, v jakém se nachází v citovaném zdroji, a píše se kurzivou. Pokud jsou uvedeny i **alternativní názvy**, měl by být použit ten nejvýznamnější. Název zapisujeme v takové podobě, v jaké je na **titulním listě**. Obálka je většinou graficky upravena a mohou na ni chybět některé údaje (viz. příklad – na obálce není uveden podnázev knihy).

Pokud má několik forem názvů stejnou váhu, měly by být uvedeny v tomto pořadí: název v jazyce a písmu citovaného zdroje, název s významným místem v uspořádání názvů (např. tučně vytištěný, typograficky oddělený od ostatních názvů apod.), název v jazyce hlavní cílové skupiny, další názvy.

U grafických děl platí toto pořadí: název, který je součástí původní kresby, ručně psaný název, populární nebo obvyklý název (např. Mona Lisa). Je-li citovaná jednotka všeobecně známa, nebo byla původně vydána pod odlišným názvem, je možné jej uvést v hranaté závorce.

U webových stránek se název přebírá z hlavního názvu na stránce, poté z názvu v hlavičce webu a dále z jakéhokoliv jiného významného místa na webové stránce.

Pokud je např. kniha napsána ve více jazycích a stejně tak jsou uvedeny i názvy, vypíšeme je všechny. Doporučíme oddělení čárkou.

Stará Šumava, Der Alte Böhmerwald.
Chorvatské pobřeží, Kroatische Küste, Croatian Coast.
Mona Lisa [Portrét Lisy Gherardini].
Cutter's Way [Cutter and Bone] [film].
Beatles [White album] [CD].

Název, který je příliš dlouhý, se zkracuje vynecháním některých slov. Vynechaná slova s výjimkou členů by měla být nahrazena třemi tečkami.

Ve zdroji: *Interaction of Bending Stressed Piles and the Subsoil with Respect to the Creep of Both Piles' and Subsoil Materials – Piles are Fixed-ended at Their Foots.*

V bibliografické citaci: *Interaction of Bending Stressed Piles...*

Podnázev je v normě uveden jako nepovinný, ale doporučujeme ho uvést pro snadnější identifikaci citovaného zdroje. Před dvojtečku se nevrací mezera.

Je-li název nejasný, lze jej vysvětlit v hranaté závorce. Do hranaté závorky se také rozepisují zkratky, nejsou-li obecně známé, a také překlady názvů. U kartografických dokumentů se do hranaté závorky zapisuje geografické pokrytí, není-li uvedeno v názvu. Doplnky v hranaté závorce se píšou v jazyce tvorby bibliografické citace.

Statistical digest of the war [1939-1945].
Guil's eye view [HughTown, St Mary's, ScillyIsles].

Jestliže název chybí, uvádí se populární nebo tradiční název v hranatých závorkách, popř. se uvede specifický námět obsahu, druh citované položky či název znázorněného objektu (osoby, budovy, umístění apod.). U kartografických dokumentů se uvádí geografické pokrytí a měřítko, u grafiky může být doplněn předmět grafiky a metoda tisku. Náhradní název se nepíše kurzivou.

[Wild life sanctuaries of Trinidad].
Bez názvu [Dáma se psem] [fotografie].
 [Hong Kong. 1:1 000. Series HP1C].

Pokud je **název periodika** nedostatečný k jasné identifikaci zdroje, mělo by být doplněno jméno organizace, která periodikum vydává, popř. se uvádí místo publikování.

Bulletin trimestriel. Institut archéologique du Luxembourg.
National Geographic (Washington).
National Geographic (Praha).

Typ nosiče

Typ nosiče je povinný údaj u všech druhů dokumentů kromě tištěných. Tento údaj se píše v jazyce tvorby bibliografické citace do hranaté závorky.

[online]
 [Braillovo písmo]
 [CD]
 [DVD]
 [Blu-ray disk]
 [mapa]
 [fotografie]
 [notový zápis]

Vydání

Vydání se uvádí ve tvaru, v jakém je zapsáno v dokumentu včetně všech symbolů, a lze jej zkrátit podle platné ISO normy. **Tento údaj je povinný v případě, že se nejedná o první vydání dokumentu.**

3rd ed., revised.
 2. přeprac. vyd.

V bibliografické citaci dokumentů, které mohou být aktualizovány, změněny nebo zcela nahrazeny (např. operační systém, program, webová stránka), se uvádí **datum aktualizace či údaj o verzi**, která byla citována.

ADOBE SYSTEMS. *Adobe Captivate* [program]. Version 2. San Jose: Adobe systems, 2006.
 APPLE. *Mac OS X Update 10.4.7 Intel* [software]. 27 June 2006.
 INTERNATIONAL DOI FOUNDATION. *DOI Handbook* [online]. ©2006, updated 19 September 2007.

Nakladatelské údaje

Nakladatelské údaje zapisujeme v pořadí Místo vydání: Nakladatel, Rok vydání. Pokud není uvedeno místo vydání (a nelze jej převzít z jiného zdroje nebo odhadnout), nahrazuje se zástupnou formulací **[s.l.]** (sine loco = bez místa). Pokud není uveden nakladatel, nahrazuje se zástupnou formulací **[s.n.]** (sine nomine = bez nakladatele).

Místo vydání

Místo vydání se uvádí ve tvaru, v jakém je uvedeno v citovaném zdroji. Může-li dojít k záměně místa vydání (např. Cambridge ve Velké Británii a v USA), nebo se jedná o menší město, uvádí se do kulaté závorky doplněk místa v jazyce popisu (stát, provincie, země, kraj).

London (Ontario)
 Virginia (Nevada)

V případě více míst vydání se uvádí pouze první, typograficky zvýrazněné, popř. významné místo vydání.

Nakladatel (vydavatel)

Nakladatel (vydavatel) je osoba nebo korporace odpovědná za publikování dokumentu. Může jít o nakladatele (vydavatele), výrobní společnost, distributora, výrobce, tiskárnu apod.

Jména nakladatelů (vydavatelů) se zkracují vynecháním údajů, které nejsou nezbytné pro jejich identifikaci. Často se vynechávají především obchodní zkratky.

V dokumentu:

Grada Publishing, a.s.

John Wiley & Sons

Cambridge University Press

V bibliografické citaci:

Grada

Wiley

Cambridge University Press

V případě více nakladatelů (vydavatelů) se uvádí pouze první.

Datum publikování

Datum publikování je povinný údaj. Uvádí se většinou pouze rok (vždy číslicemi), ale u některých druhů dokumentů (el. dokumenty, noviny, patenty, televizní vysílání apod.) je nezbytný též přesný měsíc, den, popř. čas (ten se uvádí zejména u citování z vysílání) a časové pásmo. Pokud se uvádí copyright, píše se před rok značka ©. Datum publikování uvádíme ve tvaru, v jakém se objevuje v citovaném dokumentu. Je-li datum publikování zjevně chybné, uvádí se oprava do hranaté závorky.

2 June 2010, 13:43 GMT

27. července 2010, 15:25 SEČ

1959 [1995]

20113 [2011]

V případě, že není datum publikování uvedeno, dohledáváme jej z jiného zdroje či odhadujeme, uvádíme jej v hranaté závorce. V případě více dat publikování, popř. uvedení jak data publikování, tak data copyrightu, by měla být uvedena všechna data.

[cca. 1750]

[16. století]

2009, reprint 2011.

2009, ©2010.

U periodik či jiných vícedílných publikací se uvádí rozsah dat. V případě, že dokument stále vychází, uvádí se pouze rok publikování první části a za pomlčku mezeru. Číslování nebo stránkování je v tomto případě povinné.

1970-1973, vol 1-3.

1978- .

Číslování a stránkování

Údaje o číslování se vypisují ve tvaru, v jakém se nachází v dokumentu. Popisné údaje je možné také vynechat a čísla odlišit typograficky (nutné pak zachovat v celém dokumentu). Větší vždy předchází menšímu. Zejména u periodik je možné vynechat popisné termíny (svazek, číslo, stránky). Číslo svazku se píše tučně a číslo části se uvádí v kulatých závorkách. Doporučujeme spíše použít variantu se zkratkami, zejména pokud používáte jako metodu odkazování Harvardský systém.

2010, roč. 5, č. 8, s. 25-45. **nebo** 2010, **5**(8), 25-45.
2009, vol. 5, iss. 3, s. 103-112. **nebo** 2009, **5**(3), 103-112.
6(3), 25-45.

Citujeme-li část díla, uvádí se také rozsah stran, ze kterých bylo citováno (a to jak u přímé citace, tak i u parafráze). Toto se zapisuje v jazyce tvorby bibliografické citace, uvádíme tedy s. 256-263, nikoliv např. p. 256-263. Je-li citováno celé dílo, údaj o počtu stránek se může vynechat.

ŠKRHA, Jan. Diabetes mellitus 2. typu jako subklinický zánět. *Časopis lékařů českých*. 2010, roč. 149, č. 6, s. 277-281. ISSN 0008-7335. **nebo** ŠKRHA, Jan. Diabetes mellitus 2. Typu jako subklinický zánět. *Časopis lékařů českých*. 2004, **149**(6), 277-281. ISSN 0008-7335.
EARLE, Richard. *The art of cause marketing: how to use advertising to change personal behavior and public policy*. Cover and interior design by Monica BAZIUK. New York: McGraw-Hill, ©2000. ISBN 0-07-138702-1.

Názvy edic a číslování svazků

Pokud publikace obsahuje název edice, uvádí se do bibliografické citace včetně průběžného číslování. Název edice se uvádí ve tvaru, v jakém je uveden v dokumentu. Je-li edice uvedena, je tento údaj povinný.

Edice D, sv. 9
Edice FLEET, sv. 10

Identifikátory

Pokud má citovaný zdroj mezinárodní standardní číslo, nejčastěji ISBN (knihy), ISSN (časopisy) nebo DOI (digitální objekty), je povinné ho v bibliografické citaci uvést.

Týden. (...) ISSN 1210-9940.
Latex pro začátečníky. (...) ISBN 80-76302-049-1.
Routing around censorship. Network security (...) DOI 10.1016/S1353-4858(11)70049-6

Lokace citovaného informačního zdroje

Pokud existuje jen omezený počet kopií citovaného zdroje, uvádí se v bibliografické citaci lokace zdroje. Za předložkou „V:“ se uvede jméno místa uložení (popř. doplněk místa), název úložiště, signatura (nebo jiná lokalizační značka). Často se s tímto setkáte při citování uměleckých děl nebo muzejních exponátů.

GOSSE, Sylvia. *The Garden, Rowlandson House* [lept a akvatinta, 1912]. V: London: British Museum, Department of Prints and Drawings. Register number 1915-27-41.

Další všeobecné informace (poznámky)

V bibliografické citaci je možné dále uvést klasifikační notaci s označením klasifikačního systému (MDT 001.811:025.171), rozměr tištěného zdroje (210 mm, 210 mm × 150 mm, formát A5), cenu a dostupnost, původní jazyk používaný v textu nebo překladu (Translated from the Dutch by Georg STUYCK) a další informace. Poznámku je možné uvést na jakémkoliv místě v citaci, pokud dovysvětluje některý z údajů (např. informaci o překladu dáme k údaji o vedlejších tvůrcích). Pokud není vázána na žádný údaj, uvádí se na konci.

9. Modely a příklady citací – tištěné dokumenty

Monografická publikace (jednorázově vydané dokumenty)

Jméno tvůrce. *Název: podnázev.* Vedlejší název. Vydání. Další tvůrce. Místo publikování: Nakladatel, Datum publikování. Název edice a číslování. Standardní identifikátor. Poznámky.

Model citace pro monografii, která je dostupná i v digitální podobě (Digitalizovaná kniha se cituje stejně jako tištěná kniha. Navíc se uvádí informace o přístupu k digitalizované formě knihy uvedená např. formulací „Dostupné také z:“ (např. URL adresa, místo uložení CD apod.)

Jméno tvůrce. *Název: podnázev.* Vedlejší název. Vydání. Další tvůrce. Místo publikování: Nakladatel, Datum publikování. Název edice a číslování. Standardní identifikátor. Dostupnost a přístup. Poznámky.

WEINBERG, Steven. *První tři minuty: moderní pohled na počátek vesmíru.* 2. aktualizované vydání. Přeložil Michal HORÁK. Praha: Mladá fronta, 1998. Kolumbus, sv. 138. ISBN 80-204-0700-6.

Záznam vícesvazkového díla bez primární odpovědnosti:

Lesnický naučný slovník. Praha: Agrospoj, 1994-1995. 2 sv. ISBN 80-7084-111-7 (1. sv.), ISBN 80-7084-131-1 (2. sv.).

Monografie dostupná také v digitální podobě:

ARMS, William Y. *Digital Libraries.* Cambridge (Mass): MIT Press, 2000. ISBN 0-262-01180-8. Online vydání dostupné od roku 2005 také z: <http://www.cs.cornell.edu/wya/DigLib/>

HILSE, Hans-Werner a Jochen KOTHE. *Implementing persistent identifiers: overview of concepts, guidelines and recommendations.* London: Consortium of European Research Libraries, 2006. ISBN 90-6984-508-3. Digitální kopie ve formátu PDF dostupná také z (URN): <http://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:gbv:7-isbn-90-6984-508-3-8>

Šedá literatura, která patří formálně k monografiím, způsobuje při citování o něco více problémů než klasická kniha. Jde zejména o kvalifikační práce a firemní literaturu. U kvalifikačních prací se např. liší záznam vydané a nevydané práce. Model citace pro nevydanou kvalifikační práci najdete níže, vydaná práce a firemní literatura se cituje stejně jako kniha.

Kvalifikační práce

Jméno tvůrce. *Název: podnázev.* Vedlejší název [Druh nosiče]. Místo odevzdání práce, Datum odevzdání práce [Datum citování]. Dostupnost a přístup. Druh

práce. Název instituce, kde byla práce napsána. Vedoucí kvalifikační práce.
Poznámky.

Pozn. Typ nosiče, datum citování a dostupnost se uvádí pouze u elektronických kvalifikačních prací.

Nevydaná kvalifikační práce:

KNOTEK, P. *Kultura jako péče o duši*. Praha, 1999. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Katedra andragogiky. Vedoucí diplomové práce Zdeněk Kratochvíl.

Vydaná kvalifikační práce:

AXMAN, Petr. *Návrh a vývoj zařízení pro řešení vybraných biomechatronických problémů*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta strojíního inženýrství, Ústav mechaniky těles, mechatroniky a biomechaniky, 2009. PhD. Thesis, sv. 545. ISBN 978-80-214-3939-9.

Patenty a normy

Autorem je majitel nebo žadatel patentu, následuje název patentu, název nebo kód země a oficiální označení řady, ve které je patent číslován. U číslování stačí uvést patentové pořadové číslo.

NOVOTNÝ, Jiří. *Propustek s deformační zónou*. IPC: E01F 5/00. Česká republika. Patentový spis, CZ 302313B6. 2011-01-12. Dostupné také z: <http://spisy.upv.cz/Patents/FullDocuments/302/302313.pdf>

Není-li z názvu patrné, že se jedná o patent, mělo by se toto dodatečně uvést v hranaté závorce za názvem patentu. Jako doplňující informace mezi název a oficiální označení lze uvést další informace – jméno vynálezce, klasifikační znaky, datum přihlášky po zkratce „Přihl.:“.

ČSN ISO 690. *Informace a dokumentace – Pravidla pro bibliografické odkazy a citace informačních zdrojů*. Praha: Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, 2011. 39 s. Třídící znak 01 0197.

Norma ČSN ISO 690 neřeší citování zákonů a dalších legislativních dokumentů. Přesto navrhujeme tento zápis: U zákonů se do pole tvůrce píše jméno země (ve smyslu působnosti zákona). Konvenční jméno „ČESKO“ je převzato z národní databáze autoritních záznamů NK ČR „AUT“ a užívá se pro dokumenty vydané od 1. 1. 1993. Česká republika je nepreferovaným výrazem. Zákon se cituje obdobně jako část jednoho ročníku seriálové publikace, neboť Sbírka zákonů je specifickou seriálovou publikací.

ČESKO. Zákon č. 111 ze dne 22. dubna 1998 o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1998, částka 39, s. 5388-5419. ISSN 1211-1244. Dostupný také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3146>

ČESKO. Vláda. Usnesení vlády České republiky ze dne 15. října 2007 č. 1150 ke Strategii prevence kriminality na léta 2008 až 2011. In: *Věstník vlády pro orgány krajů a orgány obcí*. 2007, roč. 5, částka 7, s. 251. ISSN 1214-2263. Dostupný také z: <https://www.mvcr.cz/soubor/vest0707-pdf.aspx>

Části monografií

Není běžné citovat díla jako celek, mnohem častěji se setkáte s citací jeho části – odstavce, kapitoly, příspěvku apod. Kurzivou zde píšeme název zdrojového dokumentu. Dostupnost je pole, do kterého se píše adresa dokumentu, je-li také publikován na internetu. Má-li konkrétní část dokumentu, kterou citujete, samostatnou adresu, uveďte adresu části. **Při citování kapitol je rozdíl mezi kapitolou v knize, kde celou knihu napsal jeden nebo více autorů a kapitolou v knize, kde každou část napsal jiný autor.** Druhý zmíněný případ se cituje jako příspěvek. Název a číslo kapitoly můžete uvést jako poznámku, např. za lokaci citace v dokumentu.

Kapitola v knize

Jméno tvůrce knihy. *Název knihy*: podnázev knihy. Vedlejší název knihy. Vydání. Další tvůrce. Místo publikování: Nakladatel, Datum publikování, Lokace citace v dokumentu (rozsah stran). Název a číslo kapitoly. *Název edice a číslování*. Standardní identifikátor. Dostupnost a přístup. Poznámky.

ARMS, William Y. *Digital Libraries*. Cambridge (Mass): MIT Press, 2000. Chap. 10, Information retrieval and descriptive metadata. ISBN 0-262-01180-8. Dostupné také z: <http://www.cs.cornell.edu/wya/DigLib/MS1999/Chapter10.html>

PISTORIUS, Vladimír. *Jak se dělá kniha*. 3. doplněné a přepracované vydání. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2011, s. 200-201. Kap. 9.1.2 Práva autora. ISBN 978-80-87053-50-8.

Příspěvek:

Jméno tvůrce příspěvku. Název příspěvku. In: Jméno tvůrce mateřského dokumentu. *Název mateřského dokumentu*. Vedlejší název. Vydání. Další tvůrce mateřského dokumentu. Místo publikování: Nakladatel, Datum publikování. Číslování svazku obsahujícího příspěvek, Rozsah stran příspěvku. Název edice a číslování. Standardní identifikátor. Poznámky.

ŠIMŠA, Jaromír. Důkazy beze slov. In: TROJÁNEK, A., J. NOVOTNÝ a D. HRUBÝ, eds. *Matematika, fyzika a vzdělávání: sborník z XI. semináře o filozofických otázkách matematiky a fyziky*. Velké Meziříčí: Komise pro vzdělávání učitelů matematiky a fyziky JČMF, 2004, s. 64-78. ISBN 80-214-2601-2.

Periodikum

(Ne)pravidelně vycházející publikace, jako jsou časopisy, noviny, ročenky apod.

Název periodika. Vedlejší název. **Vydání.** **Místo publikování:** **Nakladatel,** **Datum publikování,** **Číslování.** **Standardní identifikátor (ISSN).** Lokace. Poznámky.

Pozn. Pokud citujete tištěné periodikum, které má i elektronickou podobu, můžete informaci o dostupnosti a přístupu přidat za standardní identifikátor (Dostupné také z: URL adresa periodika).

Citace seriálu jako celku:

Molecular microbiology. Edited by Tony PUGSLEY. Oxford: Blackwell, 1987-. Vychází 6x ročně. ISSN 0950-382X. (Spojovník a mezera za datem prvního vydání znamená, že seriál stále vychází.)

Citace jednoho čísla:

CHIP: magazín informačních technologií. Praha: Vogel, 1999, č. 12. ISSN 1210-0684. Dostupné také z: <http://www.chip.cz/>

Mnohem častěji se v praxi setkáte s citováním příspěvku v periodiku (např. článek v časopise). Kurzivou se zapisuje název periodika. Narozdíl od sborníku není nutné uvádět formulaci „In:“.

Jméno tvůrce příspěvku. **Název příspěvku.** **Název periodika.** Vedlejší název. **Vydání.** **Místo publikování:** **Nakladatel,** **Datum publikování,** **Číslování,** **Rozsah stránek příspěvku.** **Standardní identifikátor (ISSN).** Poznámky.

Pozn. Norma uvádí nakladatelské údaje jako povinné, pro identifikaci dokumentu však nejsou důležité a můžete je vynechat.

SLAVÍK, Petr. Terénní cyklisté v les – škodná nebo příležitost? *Lesnická práce: časopis pro lesnickou vědu a praxi*. ~~Kostelec nad Černými lesy: Lesnická práce~~, 2008, roč. 87, č. 8, s. 26-27. ISSN 0322-9254. **nebo** SLAVÍK, Petr. Terénní cyklisté v les – škodná nebo příležitost? *Lesnická práce: časopis pro lesnickou vědu a praxi*. ~~Kostelec nad Černými lesy: Lesnická práce~~, 2008, **87**(8), 26-27. ISSN 0322-9254.

10. Modely a příklady citací - elektronické dokumenty

Elektronické monografie, sídla WWW, databáze a počítačové programy

Model citace el. dokumentu obecně:

Jméno tvůrce. *Název*: *podnázev*. Vedlejší název [Typ nosiče]. Další tvůrce. Místo publikování: Nakladatel, Datum publikování, Datum aktualizace/revize [Datum citování]. Název edice a číslování. Standardní identifikátor. Dostupnost a přístup. Lokace. Požadavky na systém. Poznámky.

Typ média pro elektronické informační zdroje by měl být uveden jako typ nosiče. Píše se v hranaté závorce za názvem v jazyce tvorby bibliografické citace. Většinou se používá univerzální označení [online], citovaný zdroj je ale možné specifikovat, např. [online blog], [online databáze], [online časopis], [podcast] apod.

V případě, že nejsou uvedeny nakladatelské údaje, tato pole vynecháváme. Není nutné uvádět zástupné formulace [s.l.] nebo [s.n.]

Dodatečné informace týkající se požadavků na systém se uvádí do poznámky a uvádí se formulací „Požadavky na systém:“. Může se zde objevit název operačního systému a jeho verze, velikost souboru, požadavky na software, druh a charakteristiky periferních zařízení. Jednotlivé požadavky lze oddělit např. středníkem.

Požadavky na systém: PC Windows 2000, XP, Server 2003, Vista 7; 512 MB RAM; 200MB místa na disku.

Vzhledem k časté aktualizaci el. zdrojů se do bibliografické citace uvádí datum vydání, popř. copyright, datum aktualizace, verze apod. Zapisuje se ve tvaru, v jakém se nachází v citovaném zdroji.

©2010, poslední aktualizace 3. 4. 2010
January 2011, revised 8 December 2010

Povinným údajem pro el. zdroje je i **datum citování**, které se uvádí do hranaté závorky. Uvozuje se formulací „cit.“ (= citováno). Doporučujeme zapisovat datum (popř. i čas) ve tvaru [cit. RRRR-MM-DD, HH:MM časové pásmo]. Tomuto údaji předchází datum vydání, aktualizace/revize, číslování a stránkování.

2011 [cit. 2011-04-28].
March 2010, vol. 3, iss. 8, s. 56-61 [cit. 2011-04-23, 16:15 EST].

Posledním povinným údajem pro el. dokumenty je **dostupnost a přístup**. Informace o umístění se uvádějí formulací „Dostupné z:“ a měly by odkazovat na

zdroj, který byl skutečně otevřen (přesné URL, URI apod.) Doplnuje se také způsob přístupu ke zdroji, není-li zřejmý z odkazu. Je-li dokument uložen v interní databázi, nebo nemá permanentní adresu, je možné naznačit cestu ke zdroji. Pokud je nutný odkaz na konci řádku rozdělit, zalomí se za jednoduchým nebo dvojitým lomítkem.

Dostupné

z: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/anie.200300610/pdf>

Dostupné z: ScienceDirect

Dostupné z: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/anie.200300610/pdf>

Konkrétní příklady bibliografických citací elektronických dokumentů:

Webové sídlo:

Dummies.com: Making Everything Easier [online]. Wiley, ©2010 [cit. 2011-08-05]. Dostupné z: <http://www.dummies.com/>

Databáze:

Administrativní registr ekonomických subjektů (Ares) [online databáze]. Praha: Ministerstvo financí ČR, 1999 [cit. 2011-08-05]. Dostupné z: <http://www.info.mfcr.cz/>

Počítačový program:

MOZILLA EUROPE a MOZILLA FOUNDATION. *Mozilla Firefox 4.0* [software]. [přístup 26. dubna 2011]. Dostupné z: www.mozilla-europe.org/cs.
Požadavky na systém: PC Windows 2000, XP, Server 2003, Vista 7; 512 MB RAM; 200MB místa na disku.

CD-ROM:

Tense buster: a clarity CD-ROM: effective grammar [CD-ROM]. Hong Kong: Clarity Language Consultant [cit. 2011-08-05]. ISBN 9629600730.

Elektronická skripta:

FABIÁN, Ondřej. *Elektronické informační zdroje* [online]. ©2012 [cit. 2016-05-16]. Dostupné z: <http://eknihy.knihovna.cz/kniha/elektronicke-informacni-zdroje>

Části elektronických dokumentů

U částí elektronických dokumentů (v tomto případě webových) je třeba rozlišovat nesamostatnou část dokumentu a příspěvek. Webové sídlo je web jako celek (např. <http://www.inflow.cz>). Webová stránka je nesamostatná část webového sídla a má stejného autora (např. <http://www.inflow.cz/o-casopisu>). Příspěvkem do webového sídla může být např. příspěvek v blogu či jiné sekci, který má jiného autora, než webové sídlo jako celek (např. <http://www.inflow.cz/pentagram>).

Webová stránka

Jméno tvůrce webového sídla. Název webové stránky. *Název webového sídla: podnázev.* Vedlejší název [Typ nosiče]. Další tvůrce. Místo publikování: Nakladatel, Datum publikování, Datum aktualizace/revize [Datum citování]. Standardní identifikátor. Dostupnost a přístup webové stránky. Lokace. Poznámky.

KNIHOVNA UTB VE ZLÍNĚ. Najdete u nás. *Knihovna — Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně* [online]. ©2019 [cit. 2019-06-07]. Dostupné z: <https://knihovna.utb.cz/najdete-u-nas/>

Příspěvek do webového sídla

Jméno tvůrce příspěvku. Název příspěvku: podnázev. In: Jméno tvůrce webového sídla. *Název webového sídla: podnázev.* Vedlejší název [Typ nosiče]. Další tvůrce. Místo publikování: Nakladatel, Datum publikování, Datum aktualizace/revize [Datum citování]. Standardní identifikátor. Dostupnost a přístup příspěvku. Lokace. Poznámky.

KAN, Michael. China blocks LinkedIn, ramps up Internet censorship. In: *Macworld* [online]. Feb 25, 2011, 2 pm [cit. 2011-05-11]. Dostupné z: http://www.macworld.com/article/158155/2011/02/linkedin_china.html

Příspěvek v online sborníku

Stejný model citace jako u příspěvku do webového sídla.

DUDEK, Petr. Řízení zpravodajského systému ve skupině Unipetrol. In: *INSOURCE 2008: konference o profesionálních informačních zdrojích, Praha 5.-6. února 2008: sborník příspěvků konference* [online]. Praha: Albertina icome Praha, 2008 [cit. 2010-08-05]. Dostupné z: <http://www.insource.cz/pdf/2008/dudek-petr2.pdf>

Pokud chcete citovat **obrázky, doc nebo pdf dokumenty vystavené na internetu a další formáty online dokumentů**, použijete stejný model citace, jako u webového sídla, stránky, nebo příspěvku do webového sídla (záleží na tom, zda je dokument nesamostatnou částí nebo příspěvkem). Pokud není formát dokumentu patrný z URL adresy, můžete informaci o formátu dát např. za datum citování.

CHAM, Jorge. Creativity in Engineering, Paper Submission Guidelines. *Pilled Higher & Deeper: a grad student comic strip* [online]. 2010-01-29 [cit. 2011-07-07]. Obrázek ve formátu GIF. Dostupné z: <http://www.phdcomics.com/comics/archive.php?comiciid=178>

Elektronické periodikum

Název periodika. Vedlejší název [Typ nosiče]. Vydání. Místo publikování: Nakladatel, Datum publikování, Číslování [Datum citování]. Standardní identifikátor (ISSN). Dostupnost a přístup. Lokace. Poznámky.

Elektronické periodikum jako celek

JEP: the journal of electronic publishing [online časopis]. Ann Arbor (Michigan, USA): University of Michigan Press, 1995- [cit. 2011-08-05]. ISSN 1080-2711. Dostupné z: <http://www.press.umich.edu/jep/>

Jedno číslo elektronického periodika

JEP: the journal of electronic publishing [online časopis]. Ann Arbor (Michigan, USA): University of Michigan Press, 2010, vol. 13, no. 1 [cit. 2011-08-05]. ISSN 1080-2711. Dostupné z: http://quod.lib.umich.edu/cgi/t/text/textidx?type=simple;c=jep;cc=jep;rgn=publications;q1=3336451.0013.1* nebo *JEP: the journal of electronic publishing* [online časopis]. Ann Arbor (Michigan, USA): University of Michigan Press, 2010, **13**(1) [cit. 2011-08-05]. ISSN 1080-2711. Dostupné z: http://quod.lib.umich.edu/cgi/t/text/textidx?type=simple;c=jep;cc=jep;rgn=publications;q1=3336451.0013.1*

Opět je mnohem častější citovat spíše články z elektronických časopisů.

Jméno tvůrce příspěvku. Název příspěvku. *Název periodika*. Vedlejší název [Typ nosiče]. Vydání. Místo publikování: Nakladatel, Datum publikování, Číslování, Rozsah stránek příspěvku [Datum citování]. Standardní identifikátor (ISSN). Dostupnost a přístup. Lokace. Poznámky.

Pozn. Norma uvádí nakladatelské údaje jako povinné, pro identifikaci dokumentu však nejsou důležité a můžete je vynechat.

SRBECKÁ, Gabriela. Rozvoj kompetencí studentů ve vzdělávání. *Inflow: information journal* [online]. 2010, roč. 3, č. 7 [cit. 2010-08-06]. ISSN 1802-9736. Dostupné z: <http://www.inflow.cz/rozvoj-kompetenci-studentu-ve-vzdelavani> nebo SRBECKÁ, Gabriela. Rozvoj kompetencí studentů ve vzdělávání. *Inflow: information journal* [online]. 2010, **3**(7) [cit. 2010-08-06]. ISSN 1802-9736. Dostupné z: <http://www.inflow.cz/rozvoj-kompetenci-studentu-ve-vzdelavani>

FOX, Justin a Richard VAN WEELDEN. Costly transparency. *Journal of Public Economics* [online]. February 2012, vol. 96, iss. 1-2, s. 142-150 [cit. 2012-02-29]. ISSN 0047-2727. Dostupné z: doi: [10.1016/j.jpubeco.2011.08.007](https://doi.org/10.1016/j.jpubeco.2011.08.007) nebo FOX, Justin a Richard VAN WEELDEN. Costly transparency. *Journal of Public Economics* [online]. February 2012, **96**(1-2), 142-150 [cit. 2012-02-29]. ISSN 0047-2727. Dostupné z: doi: [10.1016/j.jpubeco.2011.08.007](https://doi.org/10.1016/j.jpubeco.2011.08.007)

11. Další příklady citací

Filmy, videa a televizní vysílání

Na vytvoření většiny filmů, videí a televizního vysílání se společně podílí mnoho jedinců, z nichž žádný nemá dominantní roli. Proto se na prvním místě uvádí název, režisér a další se uvádějí jako vedlejší tvůrci. Role režiséra je dominantní a uvádí se jako tvůrce pouze tehdy, je-li jasně odpovědný za intelektuální obsah citovaného díla. U filmů je preferovaným datem rok uvedení v zemi produkce. U vysílání se obvykle udává i přesný čas.

Black Swan [film]. Directed by Darren AROFONSKY.
HENDERSON, David. *Reith lectures*. BBC Radio, 3 and 4 Nov. – Dec. 1985.
Iné svety [film]. Scenár a réžia Marko ŠKOP. 2006.
Inception [film]. Directed by Christopher NOLAN. USA: WarnerBros. Pictures, 2010.

U dílu v rámci seriálového pořadu by mělo být uvedeno i číslo řady a epizody, název epizody, vysílající organizace, kanál a úplné datum. Vše se vypisuje ve tvaru, v jakém je uvedeno v citovaném zdroji. Je žádoucí uvést tvůrce seriálového pořadu (např. režiséra), pokud byl např. natočen remake (novější přepracování).

Znamení koně, epizoda 13, Chuchle. TV, ČT 1. 6. května 2011.
Události. TV, ČT 1. 15. února 2010. 19:00.
Hovory o vědě. Radio, ČRo 6. 19. srpna 2011, 19:30

Jednotlivé části pořadu by měly být citovány jako příspěvky (např. interview).

TATCHER, Margaret. Interview. In: *Six O'Clock News*. TV, BBC 1, 29 January 1986, 18:23. PŘIBÍK, Petr. Interview. In: Studio ČT24. TV, ČT24, 2. května 2011, 13:08.

Film

Jméno tvůrce. **Název:** *podnázev*. Vedlejší název [Typ nosiče]. Další tvůrce. **Místo publikování:** *Producentická společnost*, **Datum uvedení v zemi produkce.** **Název edice a číslování.** **Dostupnost a přístup.** Poznámky.

Inception [film]. Directed by Christopher NOLAN. USA: Warner Bros. Pictures, 2010.

Seriálový pořad

Název seriálového pořadu: *podnázev*. **Číslo řady, číslo epizody, Název epizody.** Další tvůrce. **Druh vysílání, Název stanice a datum uvedení v zemi produkce.** **Dostupnost a přístup.** Poznámky.

How I Met Your Mother, Season 6, Episode 20, The Exploding Meatball Sub. TV, CBS, 11 April 2011.

Znamení koně, 12. epizoda, Důvěra. TV, ČT1, 29. dubna 2011. Dostupné také z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10225937474-znameni-kone/309291310050012-duvera>.

Příspěvek v pořadu

Jméno tvůrce příspěvku. Název příspěvku. In: *Název pořadu*: podnázev. Další tvůrce. Druh vysílání, Název stanice, Datum uvedení v zemi produkce. Dostupnost a přístup. Poznámky.

PŘIBÍK, Petr. Interview. In: *Studio ČT24*. TV, ČT24, 2. května 2011, 13:08.

Grafická díla

Na tvorbě grafického materiálu se může podílet několik osob. Pokud jsou jejich jména uvedena na citovaném zdroji, měla by být převzata včetně jejich rolí (např. malíř, rytec) a uvádí se jako vedlejší tvůrci. Je-li dílo (jeho reprodukce) součástí jiného dokumentu (např. Picassův obraz v publikaci *Dějiny umění od Pijoana*), cituje se jako příspěvek. V případě, že citujete grafické dílo jako samostatný objekt (např. obraz vystavený v galerii), uvádí se i lokace citovaného díla.

Flora dispensing her favours on theearth [rytina]. R. A. COSWAY, pinxit a T. WOOLNOTH, sculpsit.

VAN GOGH, Vincent. Jedlíci brambor [olej na plátně, 1885]. In: Paolo LECALDANO. *Vincent van Gogh I: 1881-1888*. Praha: Odeon, 1986, s. XII – XIII.

VINCI, Leonardo da. *Mona Lisa* [Portrait of Lisa Gherardini, wife of Francesco del Giocondo] [olejomalba]. Paris: Musée du Louvre, Department of Paintings. INV. 779.

Grafické dílo jako samostatný objekt

Jméno tvůrce. *Název díla*: podnázev [Alternativní název] [Druh nosiče]. Další tvůrce. Místo uložení. Lokace.

Reprodukce grafického díla jako součást jiného dokumentu

Jméno tvůrce grafického díla. Název grafického díla: podnázev [Alternativní název] [Druh nosiče]. In: Jméno tvůrce mateřského dokumentu. *Název mateřského dokumentu*: podnázev. Vedlejší název. Vydání. Další tvůrce mateřského dokumentu. Místo publikování: Nakladatel, Datum publikování. Číslování svazku obsahující grafické dílo, Rozsah stran grafického díla, Název edice a číslování. Standardní identifikátor. Poznámky.

DVOŘÁK, Karel. *Sochař Jan Štursa* [socha]. V: Praha: Národní galerie. Inventární číslo P 3598.

COUBERT, Gustave. Malířův ateliér [olej na plátně, 1855]. In: PIJOAN, José. *Dějiny umění 11*. Praha: Knižní klub, 2000, s. 124-125. ISBN 8024204495.

Email a emailová konference

Zůstává otázkou, zda email vůbec citovat. Jedná se přece jen o čistě osobní formu komunikace a není možné citaci ověřit třetí osobou. Stojí proto za úvahu, zda není lepší citovat email pouze v textu, a dovoluje-li to charakter zprávy, přiložit originální dokument jako přílohu. Jiná situace nastává u **zpráv ve veřejných emailových konferencích**.

Jak píše PhDr. Pavel Šustr ve svém emailu ze dne 28. 7. 2010 „Domnívám se, že...”

MODEL, Josh. NCBI Blast Report – Expect(2). In: *BIO-SOFTWARE/bionet.software* [newsgroup]. Wed Mar 22 19:03:14 EST 2006 [cit. 2008-12-22]. Dostupné z : bio-soft@net.bio.net. Dostupné také z: <http://www.bio.net/bionet/mm/bio-soft/2006-March/024540.html>

Wikipedie

Při výběru literatury pro svou práci se raději vyhněte online encyklopedii Wikipedie. Ačkoli má Wikipedie nepopíratelné klady, z odborného hlediska převažují negativa.

Proti: Wikipedie není považována za odborný pramen. Její obsah se rychle mění, takže mnohdy by citace z Wikipedie již nebyla zpětně dohledatelná. Obsah na Wikipedii navíc může vytvářet a upravovat opravdu jakýkoliv uživatel internetu, takže je velmi těžké posoudit kvalitu a relevanci informací.

Pro: Mnozí hovoří o vysoké kvalitě mnohých článků na Wikipedii, které dokonce předčí i Britanicu. Wikipedie je také zdrojem, na který je nejvíce odkazováno (proto se ve výsledcích vyhledávání zobrazuje na předních pozicích). Wikipedie je aktuální a poměrně rozsáhlá.

Wikipedii lze použít jako zdroj pro orientaci v tématu, ale raději z ní necitujte. K problematice citování z Wikipedie se ve svých blozích vyjadřují [Miloš Čermák](#) a [Jan Berwid-Buquoy](#). Navzdory tomu přece jen můžeme nabídnout příklad citování článku ve Wikipedii.

Citace. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. St. Petersburg (Florida): Wikipedia Foundation, 11. 12. 2006, last modified on 25. 4. 2011 [cit. 2011-05-28]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Citace>

Sociální média

V dnešní době jsou stále informačně bohatší také sociální média, jako je Facebook, Twitter, blogy a další. K tvorbě bibliografické citace doporučujeme použít model pro citování příspěvků. V případě statusu dejte do pole názvu

několik prvních slov z textu. Pamatujte však na to, že např. Facebook status můžete citovat pouze u veřejných profilů, skupin nebo na fan page. Má-li uživatel nastaveno soukromí statusu, musíte nejdříve získat jeho souhlas a následně „citovat“ jeho status stejně jako email.

Příspěvek na blogu

ESPOO. Barbies na výstavě – update. In: *Blogger* [online]. 2010-11-08 [cit. 2011-06-05]. Dostupné z: <http://blog.espoo.cz/2010/11/barbies-na-vystave.html>

YouTube video

Steve Jobs and Steve Ballmer. In: *Youtube* [online]. 27.02.2007 [cit. 2011-05-25]. Dostupné z: <http://youtu.be/dR8SAFRBmcU>. Kanál uživatele [RobinZwama](#)

Facebook-stránka / Twitter-účet

Petr Nečas. In: *Facebook* [online]. [cit. 2011-05-26]. Dostupné z: <http://www.facebook.com/petr.necas.ods>

Nofreeusernames [Olga Biernátová]. In: *Twitter* [online]. [cit. 2011-05-26]. Dostupné z: <http://twitter.com/#!/Nofreeusernames> (Má-li uživatel zveřejněno také své jméno, můžeme jej uvést v hranaté závorce.)

Facebook status / tweet

NEČAS, Petr. [Koaliční smlouva trvá...] In: *Facebook* [online]. 16. května 2011 21:07 [cit. 2011-05-26]. Dostupné z: <http://www.facebook.com/petr.necas.ods/posts/215712668447053>

ESPOO. [Kdo by to byl rekl...] In: *Twitter* [online]. 15 May 2011 [cit. 2011-05-26]. Dostupné z: <http://twitter.com/#!/espoo/status/69865967194357760>

PIXYCZ. TheHeist. In: *Twitter* [online]. 27 May 2011 [cit. 2011-05-27]. Dostupné z: <http://twitter.com/#!/pixycz/status/74035435399155712> (Obsahuje-li tweet hashtag, uvádí se jako název.)

12. Použité zdroje

1. BOLDIŠ, Petr. *Bibliografické citace dokumentů podle ČSN ISO 690 a ČSN ISO 690-2: Část 1 – Citace: metodika a obecná pravidla* [online]. verze 3.3. ©1999-2004, poslední aktualizace 11. 11. 2004 [cit. 2010-08-02]. Dostupné z: <http://boldis.cz/citace/citace1.pdf>
2. BOLDIŠ, Petr. *Bibliografické citace dokumentů podle ČSN ISO 690 a ČSN ISO 690-2: Část 2 – Modely a příklady citací u jednotlivých typů dokumentů* [online]. Verze 3.0 (2004). ©1999-2004, poslední aktualizace 11. 11. 2004 [cit. 2010-08-02]. Dostupné z: <http://boldis.cz/citace/citace2.pdf>
3. BRATKOVÁ, Eva. *Metody citování literatury a strukturování bibliografických záznamů podle mezinárodních norem ISO 690 a ISO 690-2: Metodický materiál pro autory vysokoškolských kvalifikačních prací* [online]. Verze 2.0. 2008-12-22 [cit. 2010-08-02]. Dostupné z: <http://www.evskp.cz/SD/4c.pdf>
4. ISO 690: 2010. *Information and documentation – Guidelines for bibliographic references and citations to information resources*. Geneva: ISO, 2010.
5. ČSN ISO 690. *Informace a dokumentace – Pravidla pro bibliografické odkazy a citace informačních zdrojů*. Praha: Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, 2011. Třídící znak 01 0197.
6. Mezinárodní registrační systémy. *Národní knihovna České republiky* [online]. 06.06.11 [cit. 2011-09-13]. Dostupné z: http://www.nkp.cz/pages/page.php3?page=weba_oma.html
7. THE UNIVERSITY OF QUEENSLAND. *References/Bibliography: Harvard Style. UQ Library: Enriching world-class scholarship* [online]. October 2011 [cit. 2012-03-02]. Dostupné z: http://www.library.uq.edu.au/training/citation/harvard_6.pdf
8. ZBÍRAL, Robert. *Instrukce a doporučení pro psaní seminárních prací* [online]. 2004-09-30 [cit. 2010-08-02]. Dostupné z: http://www.upol.cz/fileadmin/user_upload/PF-katedry/politologie/Jak_psat_seminarni_prace.pdf

Seznam obrázků

1. CHAM, Jorge. *Problems. Pilled Higher & Deeper: a grad student comic strip* [online]. 4/11/2007 [cit. 2011-06-01]. Obrázek ve formátu GIF. Dostupné z: <http://www.phdcomics.com/comics/archive.php?comicaid=848>

Textová opora pro kurz v rámci portálu IVA – informační výchova na UTB ve Zlíně. <http://www.iva.k.utb.cz>